

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 6. De 5. petitione cui opponitur invidia, odium, &c. Dimitte nobis
debita nostra, &c. Sicut pauci dimittunt suis bitoribus, ira & paucis sua
dimittuntur debita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

aliud oras quam quod nomine panis debet intelligi, vel si non credis orandum, quidquid aliud intelligas.

III. PUNCTUM.

IPSA ergo intemperantis oratio quæ panem orat, intemperans est, & temeraria, & vitiosa, & blasphemata, & execrabilis. Nam vel orat intemperans illa omnia quibus intemperanter utetur, vel aliqua tantum orat & non omnia quibus abutetur. Quod utrumque quàm sit impium & capitale quis non videt? *Oratio eius fiat in peccatum, sicut dies eius paucis. NE quis profanus ut Esau qui propter unam escam, vendidit primitivam suam. OPTIMUM est Gratia stabilire cor, non escis, qua non profuerunt ambulanti in eis.*

Cum in sacris vasis Rex Baltazar & alij Babylonij largius biberent & epularentur liberius, in eadem hora, inquit Scriptura apparuerunt digiti quasi manus scribentis, *Mane, Thecel, Pharez.* Nimirum abuti factis ad intemperantiam suam, id valde injuriosum est Deo, & perniciosum. Quid autem sacratius quàm ipsa ore dominico consecrata oratio? Et quis abusus manifestior, quam sic illam proferre ad vitium? *Quorum Deus ventus est, & gloria in confusione ipsorum qui terrena sapient.*

Cum verò multa contra hoc vitium passim in Scripturis & Patribus: tum quæ consequenter in Sermone suo Dominus habet, revolvi possunt, ab his eius verbis: *Ideo dico vobis, ne solliciti sitis anima vestra quid manducetis:* Et quæ reliquo continentur capite, ex quibus tria præcipuè ad veritatis praxim referes.

Primum quod non omnis quidem sollicitudo de cibis vetatur, sed ea tantum, quæ nimia est & inordinata: *Attendite vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula & ebrietate, & curis huius vite.*

Secundum quod nimia tunc censetur sollicitudo, quando nos implicat, quando nos distrahit ab oratione, quando magis applicat animum ad illa bona corporalia postulanda, quàm ad cœlestia, aut quàm ad debitum & temperatum eorum usum. *Conglutinatus est in terra ventus noster. AEGYPTO dedimus manum & Assyrijs Thron. 5. ut saturaremur pane.*

Tertium denique, non sufficit hic dicere, te nihil cogitare de his & sentire, dum oras; nam si te nosse deditum gulæ nec illi studeas temperandæ, non oras panem quo animo est orandum, nempe animo paucis contento; animo probè instituto in omnibus: animo ad omnia æquè parato: animo denique perquam scienti & abusu dare, & satiari, & esurire, & penuriam pati,

*Vtere quasi homo frugi his qua tibi apponuntur, ne cum manducas multum, odio habeatis. Cessa prior, causa disciplina, & noli nimius esse ne forte offedas. Tortura viro infrumto. Id est, dolor corporis & animi viro intemperanti, viro nescienti vel nolenti scire modum temperandæ vitæ. Vix aliud est quod magis ignorent homines, quàm temperatè vivere, quod tamen præcipuè sciendum esset, si ve ad corporis si ve ad animi valetudinem. Hinc illud Levitici, *Verescitis quid comedere & quid respicere debeatis.* Itemque sancti Petri, *Curam omnem subinferentes, ministrare in virtute scientiam, in scientia autem abstinentiâ.**

Obsecro se piissime Deus, præser va me à curis huius vite, ne nimis implicer: à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar. Sic perge orare fufius cum Authore libri de Imitatione Christi. Et vide in 1. parte, Dominica 4. Adventus ubi hæc Veritas exhibetur: Sibi, non Domino vivit, qui temperatè non vivit.

Ps. 108. Hebr. 12. Ibid. 13. Dan. 5.

Phil. 3.

Luc. 21.

Ps. 43. noster. AEGYPTO dedimus manum & Assyrijs Thron. 5.

Phil. 4.

Ecclesi. 31

Levit. 31.

l. 3. c. 25.

FERIA SEXTA.

DE QUINTA PETITIONE ORATIONIS DOMINICÆ: CUI OPPONITUR INVIDIA, ODIUM, ET SIMILIA VITIA.

Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Matth. 6.

VERITAS PRACTICA.

Sicut pauci dimittunt suis debitoribus, ita & paucis sua dimittuntur debita.

RATIO consequens est manifesta, cum aliter nulli dimittantur debita nisi qui dimiserit suis debitoribus. Quàm pauci verò sint qui dimittant suis, hæc demonstrat ratiocinatio.

S 2

NISI

NISI dimittant sicut Deus ipsis dimittit, non dimittunt.

Sed pauci sunt qui sic dimittant sicut Deus ipsis dimittit.

Ergo nec dimittunt: ergo nec ipsis etiam post dimittetur. Quod cum sit damnosissimum, has accuratè discenda est dimittendi forma quam Deus servat & servandam præscribit.

I. PUNCTUM.

QUÆ præcesserunt quatuor petitiones, totæ sunt in exorandis bonis: quæ tres verò sequuntur, in deprecandis malis sunt positæ: cumque inter omnia mala præcipuè numerentur peccata, idcirco ante omnia petimus iis liberati. Dicuntur autem debita quod peccando debitores sumus divinæ justitiæ, à qua si absolvi & dimitti volumus, dimittenda sunt etiam quæ nobis ab aliis deberentur. Hanc singulariter adjecit conditionem Dominus: *sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, quam & paulò post repetens sic declarat aperitius. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester coelestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.* Quod certè bonitatis divinæ insigne est argumentum; sic enim in nostra potestate futurum de nobis iudicium ponit, ut ait sanctus Joannes Chrysostomus: quid amabilius? Sic suaviter & fortiter obligat atque abstringit homines ad mutuam inter se reconciliationem in eundem; quid desiderabilius? Sic multiplicis in proximos exercendæ misericordiæ materiam nobis exhibet, unde & pariter meriti seges amplissima nobis in æternum comparatur; quid gloriosius?

Et tamen miserè conditionem non admittimus! malum nobis nostra non dimitti debita quam debitoribus nostris dimittere! aut velle-mus potius divinam justitiam nihil juris in nos exigere, quam nos erga proximum de præten-to juce nostro vel tantillum decedere! Tanta est odij, Invidiæ, rancoris, & simillimum contra caritatem vitiorum in animis nostris obstinatio, ut propterea, Pauci sint admodum quibus sua dimittuntur debita, quia pauci sunt & valde rari qui suis dimittant debitoribus.

Quæ certè consideratio præ multis quæ in hac materia possent institui, videtur efficacissima, quia damnum inde emergens sic evidenter proponit, ut remedium malo suggerat eadem

profus ratione quæ malum detegit. Hæc est a-
tem ratio, quæ demonstratur paucos & raros esse
qui verè parcant & suas remittant injurias. Nam
nisi remittant sicut sibi remitti volunt à Deo, &
sicut re ipsa Deus nobis remittit, non sunt dicendi
remittere, nõ sunt existimandi condonare. Nihil
aperta vox est Domini quam ut in dubium revo-
cetur: *Nonne oportuit & te miserari conservi tui,*
sicut & ego tui miserus sum? Neque enim illud
sicut similitudinis est quemadmodum dicitur,
Esote vos perfecti, SICUT, & pater vester coe-
lestis perfectus est, sed est æqualitatis ut ad eum
profus modum quo nobis peccata dimittit sic
dimittamus aliis, quantum in nobis erit. Nam
hoc est expressè & signanter quod illi servo ne-
quam exprobrat, hoc est quod ait *oportuit*, id est,
necessarium fuit, ad hoc ipsum ne obligavi cum
tui miserus sum.

Et hoc quidem ex ipsa rei natura tam manife-
stum est ut, etiam si nihil expressè dixisset Do-
minus, tamen ipsa exhibita misericordia similem
exhibendam imperaret. Quæ est enim compa-
ratio servi ad Dominum, & conservi ad conse-
rvum? Quæ comparatio centum denariorum ad
decem milia talenta? Unde si servo dimissa sunt
hæc ingentia debita, quantum magis servus di-
mittere debuit suo socio levissima? Quod &
modus loquendi valde confirmat; *Nonne oportuit,*
quasi diceret, nonne id clarum & apertum
est inde sequi obligationem pariter misericordiæ
faciendæ? Atque ut etiam omnis tolleretur lo-
quendi ambiguitas, verba factis probavit, & re-
cipia servum punivit, quod non eandem reddidit
gratiam Debitori quam à Creditore receperat.
Quod certè divina justitia non exigeret nisi
hoc peccatum esset, neque peccatum hoc esset
nisi esset obligatio reddendæ similis gratiæ.

Sed quæ illum penam punivit; neque enim ser-
vus penæ vacat mysterio, nempe eodem se pla-
ne modo gerit erga immisericordè servum quo
ipse in conservum se gesserat. Servus imitari
Dominum noluit in misericordia: Servus imi-
tabitur Dominum in immisericordia, in iudicio
& injustitia. Et licet servus jam condonata essent
debita, licet Deus dimissa semel peccata non re-
vocet: tamen non miserari aliis sicut Deus no-
stri miseretur, tale est peccatum, ut qui hoc pec-
cet, petinde puniatur ac si præterita eius peccata
non fuissent dimissa, non tantum propter ingrati-
tudinem quæ committitur post acceptum be-
neficium; sed propter formam præstiti beneficii,
ut ait expressè sanctus Thomas: cum enim for-

Matth. 18

Ibid. 5.

3. p. q. 88.
a. 2.

122

ma beneficij accepti sic condonatio peccati, hæc forma seu ratio dati beneficij ita obligat ad similem gratiam conferendam ut qui desit illi obligationi, supra modum sit ingratus, & talis ingratitude reatum virtualiter, ut ajunt, contineat ante dimissi peccati.

Potesne aliquid dici aut fieri gravius & manifestius ad indicandam Propositionem, quam & Apostolus disertis semel ac iterum verbis comprobat; *Donantes invicem sicut & Deus in Christo donavit vobis. DONANTES vobismetipsis si quis adversus aliquem habet querelam: sicut & Dominus donavit vobis, ita & vos. OSICUT DONAVIT VOBIS, Expende.*

II. PUNCTUM.

SED pauci sunt qui sic dimittant seus ipsi: Deum dimittit.

Primo enim Deus statim atque rogatur parcit: *Convertimini ad me, & conversar ad v. s. IMPIETAS impij non nocet ei, in quacunque die conversus fuerit. Sed & prævenit rogantem suis gratiis quibus ad rogandam veniam excitat, Ecce ego, ecce ego ad gentem que non in vocabat nomen meum. Expandi manus meas tota die ad populum incredulum, qui graditur in via non bona post cogitationes suas. ET dixi cum fecisset hæc omnia, ad me revertere. Sic nos oportet statim miseri, sic statim iræ dandus locus esset ut diceret, sic omni modo cavendum, ne sol occidat super iracundiam nostram, At vero quàm rari & quàm pauci sic misescunt! quam multi contra perpetes inimicitias gerunt? Quid agemus nos in die Judicij, ait sanctus Hieronymus, super quorum vitam non unius diei, sed sanctorum annorum sol testis occubuit!*

Deinde quoties ex animo rogatur Deus, semper dimittit, & nunquam verè poenitenti negat veniam: *Misericordia & veritas tua semper susceperunt me: DIVES in omnes qui invocant eum. Quod præcipue verum est in dimittendis culpis cum alia quæ petuntur bona, sæpe ob justas causas vel differat vel non concedat, sed verè poenitentem nunquam à se repellit, etiam si decies, centies aut millies jam ipsalia condonavit: In æternum misericordia eius. Atque hoc ipsum similiter ut præstaremus nonne aperte Christus, cum quærentem Petrum quoties in se peccanti fratri parceret: an usque septies? sic commonuit, *Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies, id est quoties omnino in te peccabit.**

Itane vero solent homines? Itane tu vel quin-

quies aut rarius etiam in te peccanti dimittis? Nonne hoc unum omnes vel maximè sibi opponunt ne parcant, quia non semel sed multoties in idem recidit? Quis est hic & laudabimus eum qui decies se offendentem tam benignè recipiat; quam ipse à Deo receptus est post centenam culpam?

Tertio denique, quando se nobis rogantibus reconciliat Deus, sic plene omnem ex animo dimittit offensionem, ut perinde novis ad contritus paratus sit nos prosequi & cumulare beneficiis, velut si à nobis offensus nunquam esset; quin sæpe *abyssus abyssum invocat; abyssus misericordie abyssum misericordie: & ubi abundavit delictum, ibi superabundet gratia. Quod ut proximè imitemur, tot Scripturæ nos ammonent quot passim clamant, Vincendum esse in bono malum.*

At quorū quisque est qui sic ex animo parcat? qui sic injurias beneficiis remuneret? Nonne id omnibus satis superque videtur si offendentem non oderint, si malè illi nolint, si malū malo non reddant? Nonne hoc sæpe allegas; non teneor illi loqui, non benefacere, nisi fortè in extrema necessitate, non illum admittere in meum confortium, non in primam denique gratiam revocare? Nonne ad dis quod omnes sic sentiunt, quod sic omnes loquuntur & ipsi quoque religiosi sic vivunt! O quàm verè quàm tremendè Sapiens: *Abseondunt odium labia mendacia, sic dicunt se non odisse proximum, & sic sæpe mentiuntur & in priori vivunt periculo quàm si aperte odissent; nam saltem peccatum non absconderent, saltem se nosset, & sui forte pueret status: sed quando absconditum est peccatum, Manet vulnus in pectore; niqui sanctus Chrysostomus, & curando vulnere subtrahitur manus. Velle sic Deum tibi non loqui, tibi non benefacere? tibi non aliter reconciliari?*

III. PUNCTUM.

SIC ergo pauci suū dimittunt debitoribus, ac proinde sic pauci sua dimittuntur debita: Quia rara est & irrevocabilis sententia Domini; Sic Pater meus celestis faciet vobis, si non remisistis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Sicut videlicet remittit unicuique Deus. Quod & in sequenti textu Sermonis in monte habiti tam fusè graviterque inculcat, nihil ut luculentius & efficacius videatur exprimere: *Nolite, inquit, judicare & non judicabimini: nolite condemnare & non condemnabimini: dimittite & dimittentur vobis. In quo eorum iudicio judicaveritis, judicabimini;*

Ephes. 4.

Coloss. 3.

Zach. 1.

Ezech. 33.

Is. 65.

Ier. 3.

Rom. 12.

Ephes. 4.

Pf. 39.

R m. 10.

Pf. 99.

Matth. 18.

Pf. 40.

Rom. 5.

Rom. 12.

Prov. 10.

Matth. 18.

Matth. 7.

Luc. 6.

Et in qua mensura mensi fueritis, remittetur vobis. Sive enim consideretur quid iam nobiscum fecerit Deus, condonando nobis nostra delicta; sive quid facturus sit nobis quotidie peccantibus, perinde valet ad veritatis propositæ declarationem, cum ex utraque differentia temporis sive præteriti sive futuri, hoc unum & idem intelligatur, quod est in praxi servandum, non alium esse modum remittendi debita debitoribus nostris, quam illum qui à Deo servatur in remittendis nostris debitis. Cumque super sit adhuc multa nobis à Deo remittenda debita, seruemus tam diligenter illum miserendi proximo modum quam studiosè volumus nobiscum misericorditer à Deo agi. Caveamus ab iis vitiis quæ nos ab illo servando modo revocant. Non spectemus quid alij dicant aut faciant, quia revera pauci sunt qui rectè in hæc materia sentiant, & rari sunt qui non sibi blandius palpent & naturæ corruptæ assentiantur quàm oportet pro suæ salutis cura.

Cogitemus potius quid Christus Dominus, quid Apostoli, quid sancti Patres, de hæc re dixerint & fecerint. Expendamus non strictim non perfunctoriè, sed religiosè sed Christianè sed sincerè, illud appositum à Christo Domino, sicut, quod est tanti ponderis & valoris ut non aliter omnino putemus nos posse remittere aliis debita, quam sicut jam nostra dimisit Deus: nec speremus aliter nobis ea quæ quotidie contrahimus, esse dimittenda quam sicut dimiserimus. Hoc est pactum nobis cum Deo initum, nec ulla alia sententia, inquit sanctus Augustinus, *scramus ut paciscamur cū Domino: in qua pactione si mensimur, orationis totius nullus erit fructus, & u-*

De Serm.
Dom. in
mens.

la delictorum venia, nulla remissio. Hæc ipsum est quod petimus, nobis ut non aliter parcat Deus quam sicut parcimus. Uadè si, ut par est, non parcat, si non ex animo, si non omnino; sic tibi ne parcat Deus, à Deo petis dum oras; *Dimitte nobis sicut dimissimus. Qui sic petis*, inquit sanctus Chrysologus, *& debita non relaxas, iste se etiam per quod orat, accusat. Tantum sibi donari postulat & remitti quantum ipse donat & remittit: Deum taliter inquit ad pactum, s. e. dicendo, homo, indulgentia modum mensuramque venia tu tibi dedisti, qui à Domino tantum tibi peti dimitti, quantum dimiseris ipse conseruo. Homo, penes te est potestas venia, in te est indulgentia jus, tu tibi remissionis auctor es constitutus. Gratis peti veniam qui tibi in alio indulgere contemnis! De supplicantiu pactione, venia fons emanat, & ad veniam refluit quidquid pietatis exuberat, & effundit in alteru quando indulget sibi tantum, quantum alteri condonarueris.*

A Sermone
67. ad
Serm. 72.

Serm. 67.

Atque hæc ad verbum sanctus ille Pater, varij sermonibus in orationem Dominicam, quæ ad veritatem elucidandam de modo dimittendi præcipuè faciunt, tum verò ex eodem pauca hæc habe quæ ad eius Praxim plurimum movent. *Homo si sine peccato esse non potes & vis semper dimitti tibi totum, dimitte semper quantum vis dimitti tibi, dimitte tantum: quoties vis dimitti tibi, toties tu demitte: imo quia vis totum dimitti tibi, totum dimitte. Homo intellige quia remittendo aliu, tu tibi veniam dedisti.*

Vide int. parte, die 16. Januarij. In 2. parte, tota Hebdomada 3. Quadragesimæ. In 3. parte, Feria 6. Hebdom. 3 post Pentec. In 4. parte, Feria 5, Hebdom. 16, & Dominica 21.

S A B B A T O.

DE SEXTA PETITIONE ORATIONIS DOMINICAE; CUI REPUGNAT IMPUDICITIA.

Et ne nos inducas in tentationem. Matth. 6.

VERITAS PRACTICA.

Hanc ad cæteras impudentiam impudicus adjicit, ut Deum orando irridet.
RATIO EST, Quia is Deum orando irridet, qui hoc ipsum libens volensque facit quod ne à Deo fiat, Deum orat.

Sed impudicus dum se inducit in tentationem, hoc ipsum libens volensque facit, quod ne à Deo fiat, Deum orat.

Ergo u Deum orando irridet, Quod quàm sit impudens & cavendum, jam patet.

I. Punc-